

VALIKKURSUSE “ARHITEKTUUR KUI ELUKESKKOND” KAVA

Sissejuhatus

Ruum on kõikjal meie ümber, oleme alati ruumis ja ei saa sellest kunagi väljuda, kui ka tahaksime. Igaühel on ruumiga oma suhe ja iga ruum räägib selle loonud ühiskonna lugu. Maailmas või ka koduümbruses rännates näeme uusi keskkondi, märkame neis midagi tuttavat ja midagi eksootilist, midagi paeluvat, midagi arusaamatut, midagi elevusttekitavat ja midagi tüütavat. Mida just, sõltub inimesest.

Valikkursus “Arhitektuur kui elukeskkond” on valdkondadeülene kursus, mis arendab divergentset mõtlemist, analüüsivõimet, visuaalset kirjaoskust, loomingulisust, ettevõtlikkust, empaatiavõimet — oskuseid, mis on vajalikud väga paljudel erialadel.

1. Üldalused

1.1. Õppe- ja kasvatuseesmärgid (üldised)

Valikkursusega “Arhitektuur kui elukeskkond” taotletakse eelkõige, et õpilane:

1. mõtleb divergentselt: leiab ühele küsimusele või probleemile erinevaid vastuseid või lahendusi;
2. oskab ühendada teaduslikku mõtteviisi loomingulise lähenemisega;
3. suudab analüüsida mitmeid valdkondi siduvaid olukordi eri vaatenurkadest;
4. on empaatiline, eetiline ja salliv.

1.2. Õppe- ja kasvatuseesmärgid (valdkonnakesksed)

Valikkursusega “Arhitektuur kui elukeskkond” taotletakse eelkõige, et õpilane:

1. mõistab inimese ja ehitatud keskkonna vahelisi vastastikuseid seoseid ning inimest ja elu ruumi loomisel kesksena;
2. märkab ruumi tervikuna ja selle nüansse, oskab seda kirjeldada ning seostada vorme ja funktsioone, ruumi kujundust ja meeleolu;
3. mõistab arhitektuuri kui inimese elu kujundavat valdkonda, tunneb selle mõju ja oskab tuua näiteid soodustavast ja pärssivast mõjust;
4. tunneb huvi ehitatud keskkonna kui elukeskkonna vastu, saab aru selle tähtsusest igapäevaelus ja ühiskonna arengus ning selle planeerimise põhimõtetest;
5. mõistab teaduslike meetodite ja loova mõtlemise suhet arhitektuuris, oskab mõlemaid ruumist visiooni luues kasutada.

1.3. Valikkursuse kirjeldus

Valikkursus “Arhitektuur kui elukeskkond” on sissejuhatav kursus arhitektuuri ehk meie igapäevasesse ruumilisse keskkonda. Valdkondadeülene kursus seob kolm suurt ja läbivat teemat: inimene, kultuur, keskkond.

Ruum on kõikjal meie ümber, oleme alati ruumis ja ei saa sellest kunagi väljuda, kui ka tahaksime. Igaühel on ruumiga oma suhe ja iga ruum räägib selle loonud ühiskonna lugu. Maailmas või ka koduümbruses rännates näeme uusi keskkondi, märkame neis midagi tuttavat ja midagi eksootilist, midagi paeluvat, midagi arusaamatut, midagi elevusttekitavat ja midagi tüütavat. Mida just, sõltub inimesest.

Õppe käigus õpitakse märkama enda ümber olevat ruumi ja uuritakse selle eripära, otsitakse võimalusi ümbritseva muutmiseks ja selle arengus osalemiseks. Kursus õpetab visuaalset kirjaoskust, ruumilist analüüsioskust, süstemaatilist mõtlemist, loomingulisust, ettevõtlikkust, kodanikuna tegutsemist ja teistega arvestamist — oskuseid, mis on vajalikud väga paljudel erialadel. Kursuse iga tund pakub aktiivse osalemise võimalust (erinevaid õppetegevusi ja loovülesandeid).

Ehitatud keskkond on suurepärane platvorm, mis toob kokku erinevate valdkondade teadmised, kombineerib need elulisel viisil ning õpetab mõistma üht meie igapäeva olulist osa. Selle juures on oluline oskus küsimustele ja probleemidele teistmoodi läheneda. Üheainsa sobiva vastuse asemel keskendutakse küsimuse tundmaõppimisele, lahenduste paljususe märkamisele ning kontekstist ja eesmärgist sõltuvate valikute läbimõtlemisele. See annab edaspidises elus ette tulevate otsuste tegemiseks vajaliku osavuse ja leidlikkuse.

1.4. Õpitulemused

Valikkursuse “Arhitektuur kui elukeskkond” läbinud õpilane:

1. analüüsib ruumi inimesest lähtuvalt;
2. oskab kirjeldada ruumi soosivat või pärssivat mõju eri tegevustele ning väärtustab mitmekesiseid tegevusi pakkuvat ruumi;
3. mõistab arhitektuuri elukeskkonnana, ühiskondliku protsessina, kultuurivaldkonnana ja süsteemide loomisena;
4. abstrahereerib keskkonda, ruumikasutust ja oma ideid ning esitab neid skeemidena;
5. lahendab ruumilisi küsimusi, kasutades nii teaduslikku kui loovat mõtlemist;
6. tunneb huvi arhitektuuri kui elukeskkonna ja kultuurivaldkonna vastu ning teab ruumiga seotud erialade arvukust.

1.5. Õpitegevused

Õpitegevused lähtuvad valikkursuse läbivatest põhimõtetest ja tunni ülesehituse juhistest.

Valikkursuse “Arhitektuur kui elukeskkond” läbivad põhimõtted:

1. Arhitektuur on alati loodud inimese jaoks.
2. Arhitektuur on ehitatud keskkond, ühiskondlik protsess, kultuurivaldkond ja süsteemide loomine.
3. Parim viis arhitektuuriga tutvuda on kohapeal.
4. Tunnustatakse mitmekülgset mõtlemist ja aktiivset osalemist.

Valikkursuse “Arhitektuur kui elukeskkond” tundide ülesehitus:

1. Iga õppetund peab andma õpilasele võimaluse aktiivselt osaleda.
2. Teema avamisel kasutada konkreetseid näiteid, mis on esitatud fotode, piltide või videoklippidena (kui neid pole võimalik külastada).
3. Näite peamine väärtus on sisuline (kuidas lahendati milline küsimus).
4. Näidetega tutvumisel on oluline julgustada sisulist arutelu ja pigem vältida esteetilisi kategooriaid.
5. Mitmekesistada tundi ise kogetavate väikeste ülesannetega.
6. Kasutada ära valikkursuse toimumise kohta ja hetke ruumi teemadele tähelepanu pööramiseks.
7. Lähtuda Tea! Mõtle! Loo! põhimõttest.

1.6. Füüsiline õppekeskkond

Valikkursus ei tohi toimuda ainult ühes klassiruumis. Kursuse jooksul tuleb kasutada koolihoone erinevaid võimalusi (erinevaid ruume, sh ruume, mis ei ole klassid) ja minna ka hoonest välja. Näidete valimisel ja õppekäigu plaanimisel arvestada paikkondliku eripäraga.

1.7. Hindamine

Valikkursuse hindamisel on soovitatav kasutada kujundavat hindamist. Kujundava hindamise põhimõtted on toodud õppeprotsessi kirjelduses õppesisu peatükis iga teema juures eraldi. Kursuse lõpus on võimalik kasutada ühte topelttundi (2 x 45 min) kokkuvõtva tagasiside kogumiseks ja andmiseks. Kujundavat hindamist kasutatakse jooskvat. Kursusehinne antakse vormis: arvestatud / mitteamvestatud.

2. Valikkursuse sisu

- 2.1. Sissejuhatus. Arhitektuur kui inimese loomulik elukeskkond
- 2.2. Inimene ja ruum. Mõõdud ja meeled
- 2.3. Ruumikunst
- 2.4. Maja. Elamine
- 2.5. Väli ruum, siseruum. Maastikuarhitektuur, sisearhitektuur
- 2.6. Paberil ja ekraanil. Arhitektuur kahes mõõtmes
- 2.7. Konstruksioonid ja materjalid
- 2.8. Makett — arhitekti tööriist
- 2.9. Säastev arhitektuur
- 2.10. Ruum ja teised liigid. Loomad, linnud, taimed ehitatud keskkonnas
- 2.11. Ruumiteadus, ruumikultuur
- 2.12. Tulevikuarhitektuur
- 2.13. Ruumipoliitika
- 2.14. Linn, suurlinn
- 2.15. Planeerimine
- 2.16. Tagasiside / film
- 2.17. Õppekäik